

Vlaams
Parlement

ingediend op **1609** (2017-2018) – Nr. 2
25 mei 2019 (2018-2019)

Verslag

namens de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Innovatie en Wetenschapsbeleid
uitgebracht door Lieve Maes

over het voorstel van resolutie

van Güler Turan en Tine Soens

betreffende het opstarten van ondernemerstrajecten
voor jongeren in open en gesloten instellingen

Samenstelling van de Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid:

Voorzitter: Jos Lantmeeters.

Vaste leden:

Matthias Diependaele, Andries Gryffroy, Jos Lantmeeters, Grete Remen, Axel Ronse, Sabine Vermeulen;

Robrecht Bothuyne, An Christiaens, Sonja Claes, Peter Van Rompuy;

Emmily Talpe, Daniëlle Vanwesenbeeck;

Yasmine Kherbache, Bart Van Malderen;

Imade Annouri.

Plaatsvervangers:

Paul Cordy, Annick De Ridder, Lieve Maes, Lorin Parys, Miranda Van Eetvelde, Peter Wouters;

Jenne De Potter, Martine Fournier, Kathleen Helsen, Koen Van den Heuvel;

Franc Bogovic, Willem-Frederik Schiltz;

Rob Beenders, Güler Turan;

Wouter Vanbesien.

Documenten in het dossier:

1609 (2017-2018) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

De Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Innovatie en Wetenschapsbeleid besprak op 29 november 2018 het voorstel van resolutie van Güler Turan en Tine Soens betreffende het opstarten van ondernemerstrajecten voor jongeren in open en gesloten instellingen.

1. Toelichting

Güler Turan geeft toelichting bij het voorstel van resolutie. Het lid stelt dat ze eerst een meer uitgebreid voorstel van resolutie op papier had gezet, maar uiteindelijk heeft gekozen voor een korte versie waarin de Vlaamse Regering wordt gevraagd om proefprojecten uit te werken voor het starten van ondernemerstrajecten voor jongeren in instellingen.

Het lid verwijst naar het tragische overlijden in Gent in 2016 van een jongeman die net een instelling had verlaten. Deze gebeurtenis toonde aan dat vele jongeren die uit een instelling komen een perspectief nodig hebben. In de commissie Economie wordt vaak gesproken over het aanmoedigen van zelfstandig ondernemerschap, ook in het onderwijs en dat vanaf jeugdige leeftijd. In het kader van de doelstellingen van Pact 2020 wordt het ondernemerschap ook bij doelgroepen gestimuleerd: vrouwen, jongeren, ouderen en mensen met een migratieachtergrond.

SOS Kinderdorpen heeft eerder, samen met de vzw Cachet, 179 jongeren uit de jeugdhulp en een controlegroep van 400 jongeren die thuis opgroeien, ondervraagd. De resultaten werden begin 2017 gepubliceerd en Güler Turan vermeldt kort enkele opmerkelijke bevindingen:

- bijna de helft (48 procent) van de jongvolwassenen die de jeugdhulp verlaten, heeft geen diploma middelbaar onderwijs;
- maar 8 procent heeft een diploma algemeen secundair onderwijs, tegenover 32 procent van hun leeftijdsgenoten;
- amper 3 procent heeft een bachelordiploma, tegenover 29 procent bij de controlegroep;
- de jongeren gaven aan dat kinderen in een jeugdhulpvoorziening vaak bij voorbaat te laag worden ingeschat in het onderwijs;
- meer dan de helft van deze jongeren heeft te maken met vooroordelen;
- eenmaal de jeugdhulp verlaten, zijn eenzaamheid en het gebrek aan perspectief de grootste problemen.

Er zijn heel wat jongeren in instellingen. De volledige capaciteit van de gemeenschapsinstellingen is op 31 december 2016 bepaald op 318. Het totale aantal opnames voor 2016 werd vastgesteld op 459 meisjes en 1144 jongens. Uit de cijfers die Güler Turan bij de Vlaamse minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin heeft opgevraagd, blijkt dat een brede waaier van jongeren in de jeugdhulp terechtkomt. Soms gaat het om sporadische hulp, in andere gevallen gaat het om intensieve contacten met plaatsing in een instelling tot gevolg.

Het inzetten op ondernemerschapstrajecten kan aan deze jongeren een extra toekomstperspectief bieden. Er zijn verschillende pistes mogelijk, bijvoorbeeld een samenwerking met een opleidingscentrum om de ondernemerscompetenties te ontwikkelen. Er zijn al initiatieven genomen, zoals de miniondernemingen van Vlajo (Vlaamse Jonge Ondernemingen), maar voor de jongeren in een gesloten instelling is een specifieke aanpak noodzakelijk. Door te starten met ondernemersactiviteiten tijdens de jeugdhulp hebben de jongeren een basis om verder op te bouwen als ze de jeugdvoorziening verlaten.

Het opzetten van dergelijke trajecten veronderstelt een samenwerking tussen de beleidsdomeinen Welzijn, Onderwijs en Economie. Er zijn verschillende partners mogelijk en ook verschillende financieringsmogelijkheden. Het lid denkt daarbij

aan projecten van het ESF (Europees Sociaal Fonds) en initiatieven van het Agentschap voor Innoveren en Ondernemen. Maar een specifieke aanpak voor jongeren in instellingen is strikt noodzakelijk.

Güler Turan dacht in eerste instantie zelf een specifiek traject voor jongeren in open en gesloten instellingen uit te schrijven. Maar uiteindelijk lijkt het beter de Vlaamse Regering te vragen de nodige partners in te schakelen om een proefproject uit te werken en om van dat project een succes te maken.

2. Bespreking

Imade Annouri sluit zich aan bij de stelling dat jongeren die de jeugdhulp verlaten meer ondersteuning verdienen. De vzw Cachet, de vereniging van jongeren in jeugdhulp, wees er al regelmatig op dat de overgang te abrupt is. Eens de jongeren de instelling verlaten, is er geen weg terug. Falen is geen optie, want vaak hebben ze ook geen netwerk om op terug te vallen. De druk op deze jongeren is dus groot, terwijl ze net erg kwetsbaar zijn. Er werden al enkele maatregelen genomen om de overgang te verzachten; zo werd de leeftijd voor jeugdhulp opgetrokken en zijn er de zogenaamde voorbereidende rondetafelgesprekken voor jongeren die de jeugdhulp verlaten. Dit volstaat echter niet. Of inzetten op ondernemerschapstrajecten dan een zinvolle piste is, weet het lid niet, maar zijn nieuwsgierigheid is geprikkeld. Er rijzen vragen bij het voorstel van resolutie, bijvoorbeeld of deze kwetsbare jongeren in een voldoende veilige omgeving kunnen starten.

Uit de toelichting begrijpt *Imade Annouri* dat het niet enkel om instellingverlaters gaat. De jeugdhulp is veel ruimer dan de residentiële voorzieningen, er zijn bijvoorbeeld ook de jongeren in de pleegzorg. Het lijkt in ieder geval zinvol om mensen uit de sector hierover aan het woord te laten in een hoorzitting.

Matthias Diependaele deelt de mening dat ondernemerschap een element kan zijn in het aanbieden van een zinvolle bezigheid aan mensen. Het is voor het lid echter moeilijk een oordeel te vellen over de nood aan specifieke trajecten voor jongeren in instellingen en de slaagkans daarvan. Het kan inderdaad nuttig zijn om dit af te toetsen bij mensen op het terrein. Voor het lid lijkt het beleidsdomein Welzijn ook meer betrokken dan Economie. In het verleden werd al samengewerkt inzake de werk- en zorgtrajecten en voor dit onderwerp lijkt de inbreng van de commissie Welzijn nog belangrijker.

Daniëlle Vanwesenbeeck vindt dat het voorstel van resolutie een gedurfde piste lanceert. Het kan een nobel streven zijn dat een minimumaantal jongeren dankzij het ondernemerschap een grotere eigenwaarde terugvindt. Een vraag die bij het lid onmiddellijk rijst, is welke inspanningen dit zal vergen en wat de uitkomst zal zijn. Ook van de niet-kwetsbare jongeren slaagt slechts een klein percentage als ondernemer. Voor degenen die niet slagen, gaat dat vaak gepaard met financiële moeilijkheden. Dit betekent dat ook van de doelgroep van kwetsbare jongeren een deel terug in een, zo mogelijk nog moeilijker situatie terechtkomt. Het lid pleit voor voorzichtigheid en sluit zich aan bij de opmerking dat Welzijn erbij moet worden betrokken.

Ook *Robrecht Bothuyne* meent dat het een hele uitdaging is om deze groep naar ondernemerschap toe te leiden en er succesvolle ondernemers van te maken. Er is al een heel instrumentarium ontwikkeld om ondernemerschap te bevorderen, bijvoorbeeld de begeleiding via prestarterstrajecten. Ook in het onderwijs wordt, overeenkomstig de nieuwe eindtermen, meer aandacht besteed aan het bevorderen van ondernemerschap en ondernemingszin. De bestaande initiatieven, vanuit verschillende invalshoeken, kunnen een nuttige bijdrage leveren aan de doelstelling die in het voorstel van resolutie wordt vooropgesteld.

Of er dan nog een nieuw initiatief voor jongeren in instellingen moet komen, durft het lid te betwijfelen. Maar ook hij voelt zich onvoldoende beslagen om daarover een oordeel te vellen.

Güler Turan bevestigt dat het gaat om een kwetsbare groep, die niet dieper in de onzekerheid mag worden geduwd. Maar deze jongeren zijn meestal zelf niet de oorzaak van die kwetsbare situatie. Daarom moet de gemeenschap tussenkomen om gelijke kansen te bieden. Aan andere jongeren, bijvoorbeeld student-ondernemers, worden allerlei kansen geboden. Ondernemen kan leiden tot een succesvolle zaak, maar kan ook leiden tot het bijbrengen van skills, zoals actief betrokken zijn en zelf initiatief nemen, die ook in een ander traject van pas kunnen komen. Uiteraard betekent dit niet dat iedereen in een dergelijk traject moet stappen, de jongere in kwestie moet er interesse voor hebben. Daarom is ook Güler Turan vragende partij om hoorzittingen te organiseren en de commissie Welzijn, en eventueel de commissie Onderwijs, erbij te betrekken. Indien uit de hoorzittingen blijkt dat het geen goede piste is om specifieke trajecten uit te werken, zal ze zich daarbij neerleggen.

Jos Lantmeeters, voorzitter, besluit dat verder overleg over de eventuele betrokkenheid van andere commissies en over de organisatie van hoorzittingen noodzakelijk is. Hij verwacht daartoe een initiatief van de indieners.

3. Verdere afhandeling

De commissie heeft geen verdere bespreking aan het voorstel van resolutie gewijd.

Jos LANTMEETERS,
voorzitter

Lieve MAES,
verslaggever